

Prelaz jezera Vrana pod nadležnost Ministarstva ribarstva NRH

Jezero Vrana u sjevernom dijelu Dalmacije po svom položaju i veličini, a i mogućnosti produkcije ribe zaslužuje naročitu pažnju, pa je to i jedan od glavnih razloga da je Ministarstvo poljoprivrede dalo svoju saglasnost za izdvajanje jezera Vrana iz sklopa Zemaljskog poljoprivrednog dobra Vrana Biograd n/M, radi stavljanja pod nadležnost Ministarstva ribarstva NRH. Primopredaja jezera izvršena je na dan 26. lipnja o. g. po izaslanicima Ministarstva ribarstva, Glavne direkcije za slatkovodno ribarstvo i Glavne direkcije Z. P. D. Uz jezero preuzete su i sve zgrade sa inventarom, zemljište vezano uz jezero i službenici zaposleni na jezeru.

Odmah po izvršenoj primopredaji izaslanici Ministarstva ribarstva formirali su novu upravu, koja će dalje voditi gospodarenje Vranskog jezera kao posebno državno privredno poduzeće pod naslovom »Uprava ribolova na Vranskom jezeru«. Predložena je i izrađena gospodarska osnova. Pored cipala i jegulje uzgajati će se u jezeru i šarani, a na sjevernom dijelu jezera gdje utiču kanali, a uz obale ima mnogo plićaka uzgajati će se i patke. Taj dio jezera sa plićacima obraštenim trskom sada je rasadište malarije, koja se je iz ovoga žarišta širila po cijeloj sjevernoj Dalmaciji. Ovom dijelu jezera posvetit će se prema gospodarskoj osnovi posebna briga. Zarasle vodene površine biti će pokošene i učinjene pristupačnim za ribu i patke. Ostalo pak do sada neobrađeno zemljište upotrijebiti će se za ekonomiju sa površinom od oko 100 ha, a jedan dio zemlje upotrijebiti će se i za rižišta.

Već prije same primopredaje odaslana je na Vransko jezero naučna ekipa pod vodstvom prof. Plančić Josipa sa zadatkom da izvrši na Vranskom jezeru biološka istraživanja i predloži gospodarsku osnovu. Naučna ekipa zadržavala se je na jezeru od 6. — 13 lipnja. Ispitivana je voda i dno jezera, dok je istraživanje sadržaja soli i fosfata u vodi stavljeno u zadatak Oceanografskom institutu u Splitu. Ustanovljeno je da je voda siromašna na ribljoj hrani, no dno jezera koje se sastoji od mulja (krečnih naplava bogato je na ribljoj hrani.

Prvi pokusni ribolov šarana izveden je bio 14. lipnja, a ulovljeni su šarani koji su bili pušteni u jezero 26. i 27. travnja o. g. Lov ribe izvršen je vršama i isačmaricom, pošto je prethodno par dana prije bacana na hranilišta kukuruzna prekrupa. Prosječna komadna težina šarana ustanovljena je bila sa 24.5 dkg. i zabilježen prirast od 22 dkg. od dana kada je bila ubačena riba. U je-

zeru ima sada osim šarana vrlo mali broj cipala i jegulja, jer zadnjih godina nije cipal uopće u moru lovljen i puštan u jezero, a za prošle dvije jake zime, kada je bilo jezero zaleđeno, pod ledom je uginuo gotovo sav cipal. Osim toga krivolovstvo je na jezeru preotelo mah, pa je i mnogo jegulja ostima potamanjeno. Odmah po izvršenoj primopredaji organiziran je lov cipala u moru, da bi se iskoristilo još kratko vrijeme za presađivanje te ribe u jezero. Pored toga već su sada u toku sve potrebne mjere, da se spriječi krivolovstvo na jezeru, i dalje ne tamani bez obzira sitna i krupna riba.

Za vrijeme primopredaje izvršen je bio i drugi pokusni ribolov na dan 27. lipnja. Prosječna težina ulovljenih šarana sada je bila 45 dkg, a prosječna duljina ribe 26 cm. i visina 11 cm., pa je za nepunih 14 dana šaran primio na težini prosječno 20.5 dkg. I ako je bilo hladno i vjetrovito vrijeme u jezeru je zapažen šaran u velikim jatima uz slatka vrela kraj ribarske kuće na Crkvini. Šaran vjerojatno prima tako naglo na težini iz razloga, što je jezero jako slabo napučeno sa ostalom ribom. Okus i tečnost mesa pripremljenog šarana iz Vranskog jezera bio je vanredan. Meso šarana iz ribnjaka ima u to doba godine gotovo svuda neugodan tek po mulju, pa se mora prethodno prije otpreme na tržište držati u tekućoj vodi, da izgubi neugodan tek. No šaran iz Vranskoga jezera nema uopće taj nedostatak, pa se može odmah iz jezera loviti i otpremati na tržište bez prethodnog ispiranja u tekućoj vodi, a upravo to je od naročite važnosti, jer se šaran na Vranskom jezeru može već krajem mjeseca kolovoza loviti i otpremati izravno na tržišta sjeverne Dalmacije za vrijeme dok još traje turistička sezona.

Tokom ove godine predviđeno je da naučna ekipa Instituta za slatkovodno ribarstvo još u dva navrata obiđe Vransko jezero, da bi se na temelju rezultata naučnih ispitivanja zavelo intenzivno gospodarenje na ovom objektu. Namjera je Ministarstva ribarstva NRH da usmjeri rad naučnih i stručnih ribarskih stručnjaka da bi se povisila produktivnost ove do sada vrlo slabo iskorištene vode, da u novo osnovanom poduzeću zaposli što više do sada neuposlenih radnika iz okolnih sela, i da konačno planiski provodanim melioracijama u sjevernom dijelu jezera iskorijeni legla malarije, koja je do sada harala u ovom dijelu Dalmacije.

Ing. Nikola Fijan

Prvi dubinski ribolov na Ohridskom jezeru

Stariji ribari Ohridskog jezera sećaju se i pričaju da je za vreme prvog svetskog rata bilo pokušaja uvođenja novih načina ribolova, koji pokušaji su bili izvođeni iza »Zatvorenih vrata«, bez učešća ribara, pokušaji kapitalista koji su se držali u tajnosti, radi izbegavanja konkurencije. O njihovim rezultatima se ništa ne zna. Nema ni pismenih podataka o tome.

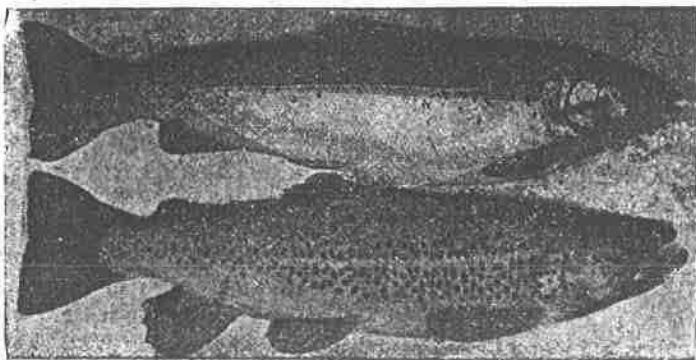
Za vreme stare Jugoslavije takovih pokušaja nema, što je i sasvim razumljivo. Interesi tadašnjih vlastodržaca sredstava proizvodnje, tadašnjih »gospodara«

Ohridskog jezera, ni najmanje nisu išli za tim da povećavaju produktivnost rada ohridskih ribara, stvarajući im time bolje uslove rada i dajući im veće mogućnosti uzdizanja — prosvetnog i kulturnog. Njihovi interesi su bili da ih drže u tami neznanja, neprosvećenosti, kako bi mogli time nad njima da vrše svoju besavesnu i što veću i grublju eksploataciju.

Poslije oslobođenja u novo stvorenim uslovima socijalno-ekonomskog poretka, položaj ribara se je izmenio dosta. Narodna vlast je počela da se stara o nji-

ma i da misli više nego što je to iko do sada činio. Nekadašnje želje samo su sada postale plan, a plan je postao zakon. A u zakonu o Petogodišnjem planu se kaže: Uvesti dubinski ribolov i mehanizirati ribolov na jezerima Makedonije. Samo to jasno govori da će se ne samo povisiti produktivitet rada ribara, no u mnogome i olakšati u dosadanjem njihovom napornom radu i stvoriti im uslove za bolji i snosniji materijalni i kulturni život.

Pristupajući zadacima ispunjenja Petogodišnjeg plana, Ministarstvo poljoprivrede N. R. M.: Uprava za ribarstvo — izvršilo je tokom mjeseca aprila o. g. prve opite uvođenja dubinskog ribolova s mrežom »Koča«. Mreža i ostali pribor bili su dobavljeni preko Ministar-

Pastrmke iz Ohridskog jezera

stva ribarstva NR Hrvatske, preduzeća »Ribolov«, iz Splita. Mora se odmah napomenuti da kako kod pripremnih radova, tako i za vreme izvršenja samih opita, naišlo se je na najraznovrsnije poteškoće, koje su sa svoje strane učinile da se opiti ne mogu računati završenim i dobiveni rezultati uopštiti.

Od glavnijih poteškoća na koje se je naišlo, važnije bi bile sledeće:

1. Na Ohridskom jezeru nema nikakvog plovnog parka za svrhe ribarenja, te se je za izvršenje opita morao posuditi putnički brod, jedan i jedini brod na Ohridskom jezeru. Ustrojstvo i organizacija broda, namenjenog za turističke svrhe nije dozvoljavala da se na njemu izvrši pravilan smeštaj i organizacija svih potrebnih instrumenata i alata. Brod je u svom zadnjem delu širok oko tri metra tako da su vinč i dvojica radnika, koji su na njemu radili, zauzimali celi prostor i sprečavali svaki drugi slobodni manevar. Osim toga između vinča i krme na prostoru od oko 2 m. je bila nadgradnja (stepenište za unutrašnje prostorije) koje je također otežavalo slobodni manevar. A širina same krme je bila cca 1 m. Iza vinča do klapetanskog mosta je bila nadgradnja mašinske prostorije. Tako je cijeli prostor bio ispunjen i manevar rada veoma otežan, utoliko prije što svi koji su radili, bili su apsolutni početnici i prv. put u svom životu gledali su »Koču«.

2. Nije bilo dobrog stručnog rukovodstva. Ribar kojeg nam je uputio Ministarstvo ribarstva NR Hrvatske i pored svog veoma dobrog poznavanja rada, nije bio dovoljno stručno upućen u principe na kojima se zasniva rad »Koče«, te je u tom pogledu bilo lutanja.

3. Nedovoljno naučnih podataka i slabo naučno rukovodstvo, radi čega i mnogo potega je bilo slučajnih, bez prethodnog plana i zadatka.

4. Usled angažiranosti broda za prečije i važnije zadatke, vreme izvođenja opita je bilo skraćeno na naj

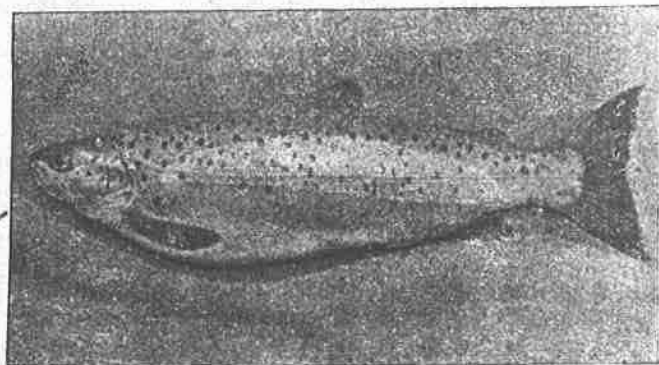
veći mogući minimum, a i sami opiti su se izvodili brzo i dosta nesređeno.

5. Izvlačenje mreže je bilo ručnim vinčom, što je u mnogome otežalo rad oko mreže, t. j. izvlačenja.

Sami opiti su tekli sledećim hronološkim redom:

1. 14 aprila brod je bio stavljen na raspolaganje od 10 do 13 časova. Usled kratkoće vremena izabran je teren najbliži Ohridu — pristaništu, kako bi se izgubilo najmanje vremena u praznom putovanju. Istovremeno se je htelo videti kakve će rezultate pokazati »Koča« u rejonima gde rade dosadašnji alati, a dubine koje one ne obrađuju.

Spuštanje mreže se je izvršilo kod mesta »Krustata« (»Gorica«) i išlo pravcem sela Konsko. Početna dubina spuštanja mreže je bila 110 m. Išlo se je glavno izohipsom između 100—120 m., tako da je krajnja dubina kod izvlačenja mreže bila 105 m. Vuklo se je u dužini od oko 5 km. s brzinom broda cca 5 km. Na 1 čas. ulov mrežom je bio slab. Ulovljeno je: 0,895 kgr. pastrmke; 0,265 kgr. belice i 0,650 kgr. mrena i malih mrenica. Analizirajući rad mreže i ulova, kao i kontrole rada mreže, konstatovalo se je da desna daska širilica nije pravilno radila, t. j. nije širila te prema tome i rad mreže nije bio pravilan. U početku samog rada dva puta je bila daska vađena i ureguliravana, ali i pored toga ona nije bila dobro naglašena. Pri izvlačenju je donela mnogo mulja što je i bio znak da je riljala kroz isti. Međutim ulov pastrmke i belvice i kod takvog nepravilnog rada mreže je bio ohrabrujući i zadovoljavajući rezultat.

Ohridska letnica

Mora se ovde napomenuti, da je za izvršenje ovih opita kod mesnih ribara postojalo veliko interesovanje i skruti podsmeh. Oni nisu verovali u uspeh opita, te je ovaj prvi neuspeh podhranio njihove skrite podsmehove, tako da su vraćajući se s broda vesela lica podsmehivali se i izmišljali razne šale. Slučaj im je pomogao da se i na drugi opit nasmeju.

2. 15. Aprila od 18 do 21.30 časova izvršen je drugi opit. Opet iz istih razloga otišlo se u samu blizinu Ohrida. Spuštanje mreže je izvršeno kod mjesta »Daljan« i išlo je u pravcu S. Podmotlje. Početna dubina je bila 130 m. Mreža se povlačila uglavnom izohipsom 130—100m. Vuča je trajala 1 sat pri brzini broda cca 4,5 km na jedan sat. Mreža ni ovog puta nije radila pravilno. Desna daska širilica nije širila, te prilikom njenog izvlačenja i spuštanja radi reguliranja daske su se prebacile jedna preko druge, što je kasno bilo primećeno, a kratkoća vremena nije više dozvoljavala novo podređivanje. Mreža je bila izvučena sa ukrštenim »stajlgama (štapci). Ulov je bio slab. Ulovljeno je: 0,185

kgr. pastrmke, 0,695 kgr. belvice, 0,440 kgr. jegulje i 4,250 kgr. mreže. I pored momentalnog neuspeha, dalji uspeh je bio pred nama. Sledeća dva opita su nam to potvrdila.

3. 19. aprila od 9 do 20.30, časova izvršena su četiri opita, čiji rezultati su bili zadovoljavajući.

Prvi poteg toga dana je bio na pravcu S. Lubanište—Manastir Sv. Zaum. Išlo se je izohipsom od 80 do 100 m. prelazeći na 70 m., na kojoj dubini je i izvučena mreža. Kretanje je bilo od pučine prema obali. Ulov je

cca4—5 km. Ulov ovoga puta je bio dobar (vidi tablicu). I ovoga puta glavna lovina je bila dubinska riba belvica.

Četvrti poteg toga dana od 18 do 20,30 časova izvršen je u rejonu S. Peštani prema Ohridu od mesta »Maklina« do Gorice. Išlo se je usporedno obali. Dubina kod spuštanja mreže je bila 73 m. a pri izvlačenju 60 m. Mreža je radila dobro. Ulov je također bio dobar. (vidi tablicu).

4.20. aprila od 7 časova pa do 21. IV. do 3 časa, iz-

ULOV RIBE NA DAN 19. IV. 1948.

Tablica br. I.

Red. br. opita	Vreme izvršenja časova	Pastrva	Letnica	Belvica	Jegulja	Mrena	Šaran	Klen	Grunci	Ukupno	Primedba
1	9.14—10.40	1,000	—	56,500	0,600	1,500	0,200	0,100	—	59,900	
2	11.00—12.50	—	—	1,500	—	6,000	—	—	—	7,500	
3	13.40—14.50	—	—	41,000	—	3,000	0,800	0,600	3,500	48,900	
4	18.15—20.20	1,500	0,600	49,000	2,100	3,500	1,000	—	—	57,700	
Ukupno	9—20.30	2,500	0,600	148,000	2,700	14,000	2,000	0,700	3,500	174,000	

ULOV RIBE NA DAN 20.—21. IV. 1948.

Tablica br. II.

Red. br. opita	Vreme izvršenja časova	Pastrva	Letnica	Belvica	Jegulja	Mrena	Šaran	Klen	Skobust	Ukupno	Primedba
1	7.50—9.30	2,000	3,000	15,000	—	5,000	6,000	8,000	0,800	39,800	
2	10.00—11.50	—	—	35,600	9,000	1,200	4,000	1,500	0,500	51,800	
3	12.05—14.10	0,800	—	35,600	3,100	1,500	3,500	2,200	—	46,700	
4	14.20—16.00	—	—	7,000	0,700	8,000	0,800	7,000	—	23,500	
5	19.00—21.30	—	0,500	52,800	—	1,000	—	1,200	—	55,500	
6	0.15—2.45	2,000	0,500	69,100	—	2,000	—	—	—	73,600	
Ukupno	7.30—24.30 —3.00	4,800	4,000	215,100	12,800	18,700	14,300	19,900	1,300	290,900	

bio dobar (vidi tablicu br. 1), Glavna masa ulova je bila belvica, razne veličine. S obzirom da je saka (kesa) »Koč« bila gusta i propiranje mreže slabo, zadržavalo se je dosta sitne ribe. Propiranje je naročito vršeno slabo, da bi se istovremeno mogli dobiti izvesni podaci o zadržavanju ribe osobito belvice na dubinama, kao i radi zadržavanja eventualno dobivene dubinske flore i faune.

Drugi poteg je bio pravcem Sv. Zaum — S. Podgradec (Jugoslavensko—Albanska granica). Išlo se je od obale ka pučini, izohipsom od 120 m. pa presecajući dalje dubinu do 170 m. Dubina kod izvlačenja je bila 166. m. Za vreme izvlačenja brod je išao, te je samo izvlačenje trajalo dosta dugo, a i teško ručnim pogonom. Ulov je bio slab (vidi tablicu). Predpostavlja se da su prilikom dugog izvlačenja brzi i hitri salmonidi jezera izašli iz mreže, utoliko prije, što je brod išao i mreža bila otvorena. Ovo se je u daljem radu korigiralo.

Treći poteg je bio u obratnom pravcu od pučine ka obali iznad prvog potega, bliže obali, da bi se videlo ni je li slučaj bio ulov kod prvog potega. Išlo se pravcem S. Vodova—Manastir Sv. Zaum. Početna dubina je bila 62 m., a dubina kod izvlačenja 42 m. Skoro kod svih potega je dužina povlačenja mreže bila približno ista, levo krilo je bilo iskidano, što je zadržalo dalji rad.

vršena je još jedna serija opita, čije rezultate privodimo.

Prvi poteg je bio pravcem Sv. Razmo (dispanzer) — S. Podmolje, povlačeći sa dubine od 70 m. koso prema pličini i na 22 m. je mreža, posle 50 minutnog povlačenja izvučena. Ulov je bio srednji. (vidi tab. br II).

Drugi poteg je bio pravcem S. Podmolje — S. Kalište. Polazeći sa dubine 61 m. presećalo se je popreko jezero u rejonu Struge kod izlaska reke Drim iz jezera, prelazeći poprečno dubinu od 120 m. Na dubini od 22 m. kod S. Kalište mreža je bila posle 1,15 časova povlačenja izvučena. Ulov je bio dobar i prema očekivanju bilo je i jegulja (vidi tab. II).

Treći poteg je bio pravcem S. Kalište — S. Lin kretajući se u glavnom izohipsama od 40 do 60 m. Posle vuče od 1,20 časova mreža je bila izvučena sa dobrim lovom (vidi tab. II).

Četvrti poteg je bio u obratnom pravcu, pridržavajući se pličih rejonu, obale i mjesta koja su u manjoj ili većoj mjeri pokrivena bujnom florom, gde se zadržava u najvećoj mjeri po pričanju ribara, šaran. Počelo se je s dubinom od 55 m., a izašlo na 35 m. Prilikom izvlačenja mreže, ista je zakačila propeler broda i celo krilo je bilo iskidano, što je zadržalo dalji rad.

Mreža je pored ostalog bila puna trave. Ulov je bio srednji i raznovrstan (vidi tab. II).

Peti poteg je bio pravcem od S. Kalište prema Manastiru Sv. Jovan — Ohrid — u vremenu od 19 do 21,30 časova. Polazilo se je sa dubine od cca. 40 m. i prelazeći dubinu od cca. 150 m. Trebalo je da se izađe opet na cca. 40 m. Međutim nakon 50 minuta vuče leva dasaka je zakačila o nekakav predmet i uže se je prekinulo. Mreža je s teškom mukom bila izvučena samo s desnim užetom. Prilikom izvlačenja mreže, mnogo belvica je pobeglo iz nje, što se je osobito videlo na jasnoj mesečevoj svetlosti. Dubina na kojoj se je mreža izvlačila je bila 124 m. Ulov i pored toga što poteg nije bio potpun, uže prekinuto i izvlačenje nepravilno, bio je odličan (vidi tab. II).

Posle opravke užeta od 0,15 do 3 časova povučen je šesti poteg druge serije opita, od manastira Sv. Razmo prema Gorici — »Rača«. Početna dubina je bila 100 m., a dubina kod izvlačenja 40 m. Vuklo se je 1,15 čas. Rad mreže je bio dobar. Ulov također dobar (vidi tab. II).

Skoro kod svakog izvlačenja mreže ista je bila puna i sa ogromnom količinom školjki i vrsti sundera Ohridskog jezera, što je dosta otežavalo rad oko izvlačenja, pošto nije bilo jabolca za dizanje mreže.

Usled angažiranosti broda, kako je već napred napomenuto, s ovim su bili završeni prvi opiti uvođenja dubinskog ribolova, na Ohridskom jezeru. Dobiveni rezultati i ako nepotpuni su iznenađujući. Dosadašnje mreže ohridskih ribara redko su se hvalile takvim lovom kao kod »Kočee«, gde je srednji lov belvica samo bio

41 kg. Podsmeh i sumnje ribara su se pretvorile u ozbiljnost. Tradicije ribara da se na »njihovom« jezeru drugim alatima ne može loviti, osim onim kojima oni rade, bile su razbijene. Nova »Koča« izrađena na Ohridu od samih ribara po ugledu na onu donešenu sa mora, zameniti će neke dosadašnje mreže i olakšati naporni i teški rad ohridskih ribara.

Od dobivenih rezultata i pored toga što je opit kratko trajao, što je bilo velikih nedostataka i raznovrsnih poteškoća, ipak se može videti mala slika od onog što će trebati unapred da se radi na Ohridskom jezeru. Doneti su sledeći zaključci:

1. Rad mreže »Koča« u Ohridskom jezeru je moguć i njega treba što prije primeniti;

2. Samu mrežu »Koča« treba malo preraditi i prilagoditi je uslovima Ohridskog jezera;

3. Upotreba mreže »Koča« mora biti dosta obazriva s obzirom da izlovljava velike količine riba »čisti jezero«, kako su rekli ohridski ribari) i njen rad koordinirati sa priraštajnim planom i planom uzgoja na jezeru;

4. Sama mreža »Koča« moći će se upotrebiti ne kao stalna mreža, već za sada samo kao sezonska mreža za pojedine vrste riba u opredeljeno vreme lova (kao na pr. lov jegulja u jesen i proljeće, lov belvica i dr.).

Ministarstvo poljoprivrede NR Makedonije — Uprava za ribarstvo, preduzelo je sve potrebne mere da se omogući što prije uvođenje dubinskog ribolova na Ohridskom jezeru, odakle će se iskustva prenositi i na ostala jezera a uglavnom na Prespansko jezero.

Kiro Apostolski

Da li zalazi pastrva odnosno neretvanska glavatica iz Neretve u more?

Poznato je, da neke ribe žive samo u moru, kao bakalari, ardele, obitelj skuša i dr. Neke žive samo u slatkoj vodi kao somovi, neke pastrve, štuke i t. d.

Ima pak riba, koje su se prilagodile da žive i u slanim i u slatkim vodama, na pr. cipli, grgeč, iverak, neki listovi, pa i šaran, ili neko vrijeme u moru, a neko vrijeme u rijekama, kuda obično idu na mrijestjenje, poimence lososi, morske pastrve i druge ribe.

Jegulje žive u rijekama i jezerima i jednom idu na mrijestjenje, u Atlanski ocean, u blizini Bermudskog otočja, i više se ne vraćaju.

Većini riba najbolje prija predio, gdje se susreću tople i hladne vode odnosno predio, gdje se miješa slatka sa slanom vodom.

Velika obitelj salmonida razgranila se je gotovo posvuda, a najviše na sjevernoj polutki zemlje. Njeni šaroliki članovi su se prilagodili na razne životne uvjete, tako da ih ima u moru, jezerima, rijekama i potocima. Neki od njih poduzimlju vrlo naporna i duga putovanja, kada kreću na mrijestjenje u rijeke (lososi, morska pastrva). Neki pak salmonidi ne vole seljenje.

Potočna pastrva (*Salmo fario* L.) obični je stanovnik naših brzih potoka, a neretvanska glavatica (*Salmo marmoratus* Cuv.) živi u Neretvi, Soči, Zeti, Morači itd.

Da li pastrva iz Neretve odnosno neretvanska glavatica zalazi i u more, to je pitanje. Zdravko Taler je naćeo to pitanje. On je mišljenja, da neretvanska glavatica zalazi u more pojedinaćno. Dr. Š. Karaman misli, kako iz-

vješćuje Taler, da i pastrva i neretvanska glavatica češće zalaze u more nego mi to znamo.

Ing. D. Morović, upravitelj Ribarstvene stanice u Opuzenu (na Neretvi) o »zalaženju« pastrve i z Neretve u more navodi: »Postoji mogućnost prilikom jakih poplava, da i pastrva dopre u more nošena jakim strujama. Kako je pastrva tipično slatkovodna riba to mislim, da je njen odnos spram visokom salinitetu mora (3,42‰) sigurno letalan i teško vjerujem da se može adaptirati.« Nadalje isti spominje: »Ako pastrva češće prolazi morem iz Neretve, nego mi to znamo, ćudno mi je samo to, kako da se ne ulovi blizu ušća, gdje svakodnevno ribari love svim mogućim sredstvima... Bullo, Supino, Gobin, Gue-naux svugdje kažu za pastrvu, da je tipično slatkovodna riba.«

Morović konstatira, da se pastrva lovi kod Opuzena na rijeci Neretvi (10 km od mora) zimi i u proljeće, a da se u ljetnim mjesecima ni tu se nije nikada ulovila. Niti stari, iskusni ribari sa O. Braća i Hvara nisu nikada ulovili pastrvu u Jadranu niti im je poznato o event. zalaženju pastrve u more.

Sportski ribar s otoka Lastova I. Frlan mi tvrdi, da se oko Lastova češće lovi pastrva i da je tim imenom (pastrva) tamo zovu. Talijani su je zvali trota te da je tamnošnjim ribarima dobro poznata.

Treba ispitati i provjeriti: Da li, kada i koliko dugo se zadržava u moru pastrva iz Neretve i neretv. glavatica.

Treba ispitati i provjeriti: Da li pastrva bilo koje vrsti zalazi i živi u našem moru.

Ivo Pušić